

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์วาทกรรมรายการวิทยุ จส. สันทนา ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยเป็นเจ้าของพื้นที่ (ผู้ดำเนินรายการ) คนหนึ่งที่ทำงานอยู่ในบริษัท แปซิฟิคคอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินงานสถานีวิทยุ จส. 100 ดังนั้นจึงสะดวกต่อการหาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเข้าร่วมทำการศึกษาเรื่องนี้ ในลักษณะผู้สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Observer-as-Participant) และได้ศึกษาการทำงานของผู้ร่วมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรายการ จส. สันทนา ตลอดเวลาศึกษาวิจัย ดังมีรายละเอียดของการดำเนินงานการวิจัยดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

สำหรับแหล่งข้อมูลซึ่งจะทำให้เข้าใจวาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการ จส. สันทนานั้น ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล 2 ประการคือ

1. เทปที่บันทึกรายการ จส. สันทนา ซึ่งใช้ในการศึกษาวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย ลักษณะและรูปแบบของรายการ โดยการถอดเทปแล้วพิมพ์เป็นเอกสาร ดังมีรายชื่อของหัวข้อ สันทนาต่อไปนี้

25	กรกฎาคม 2535	เรื่อง	งานศพของพุ่มพวง ดวงจันทร์
26	กรกฎาคม 2535	เรื่อง	หัวคะแนน
27	กรกฎาคม 2535	เรื่อง	วิธีควบคุมดูแลมอเตอร์ไซด์รับจ้าง
28	กรกฎาคม 2535	เรื่อง	เครื่องส่งชัดซ็อง (งดแสดงความคิดเห็น)
29	กรกฎาคม 2535	เรื่อง	วันนี้รถติดมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร
30	กรกฎาคม 2535	เรื่อง	การแก้ปัญหาโรคติด
31	กรกฎาคม 2535	เรื่อง	เครื่องบินของสายการบินไทยตกที่เนปาล
1	สิงหาคม 2535	เรื่อง	ท่านคิดว่ารถอะไรทำผิดกฎจราจรมากที่สุด และจะแก้ไขในเรื่องนี้ได้อย่างไร

- 2 สิงหาคม 2535 เรื่อง รถไฟทำให้รถติดจริงหรือไม่
- 3 สิงหาคม 2535 เรื่อง (ไม่มีการแสดงความคิดเห็น) มีสัมภาษณ์สด
อาคม เ็งงไฉ่ (นักมวย) จากประเทศสเปน
- 4 สิงหาคม 2535 เรื่อง การขึ้นค่ารถเมล์ของ ขสมก.
- 5 สิงหาคม 2535 เรื่อง การขึ้นค่ารถเมล์ของ ขสมก.
- 6 สิงหาคม 2535 เรื่อง การบริหาร ขสมก. โดยรัฐวิสาหกิจ
- 7 สิงหาคม 2535 เรื่อง การกำหนดอายุของผู้ขับที่รถยนต์
- 8 สิงหาคม 2535 เรื่อง ท่านคิดว่าวัยรุ่นในปัจจุบันนี้มีปัญหาทางใดมากที่สุด
- 9 สิงหาคม 2535 เรื่อง องค์กรกลาง
- 10 สิงหาคม 2535 เรื่อง การขึ้นค่าทางด่วน
- 11 สิงหาคม 2535 เรื่อง ชีวิตลูกล้มเหลวเพราะพ่อ-แม่ จริงหรือไม่
- 12 สิงหาคม 2535 เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษา (วันแม่แห่งชาติ)
- 13 สิงหาคม 2535 เรื่อง เครื่องส่งขัดข้อง
- 14 สิงหาคม 2535 เรื่อง สิทธิของผู้มาก่อน
- 15 สิงหาคม 2535 เรื่อง รถติดควรจะทำอย่างไร
- 16 สิงหาคม 2535 เรื่อง การประกันภัยรถยนต์
- 17 สิงหาคม 2535 เรื่อง เครื่องส่งขัดข้อง
- 18 สิงหาคม 2535 เรื่อง การรับสมัครสมาชิก จส.100
- 19 สิงหาคม 2535 เรื่อง การรับสมัครสมาชิก จส.100
- 20 สิงหาคม 2535 เรื่อง ความเร็วที่ปลอดภัย
- 21 สิงหาคม 2535 เรื่อง ช่องทางเดินรถจักรยานยนต์
- 22 สิงหาคม 2535 เรื่อง การใช้เทคโนโลยีกับการแก้ปัญหาจราจร
- 23 สิงหาคม 2535 เรื่อง ที่วิมหาชน
- 24 สิงหาคม 2535 เรื่อง ฮาม่า

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรายการ จส. สันทนา ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลในช่วงนี้ เนื่องจากว่ามีเหตุการณ์สำคัญ ๆ คือ งานศพคุณพุ่มพวง ดวงจันทร์ ที่ผู้ฟังให้ความสนใจมาก เพราะว่าเป็นนักร้องลูกทุ่งชื่อดังของเมืองไทย นอกจากนี้ยังมีเหตุการณ์รถติดมากที่สุด

ในกรุงเทพมหานคร ชาวเครื่องบินการบินไทยตกที่ประเทศเนปาล กีฬาโอลิมปิกและเรื่องทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจมากที่สุด

2. ข้อมูลประเภทบุคคล แหล่งข้อมูลจากตัวบุคคลนี้ จะเป็นการศึกษาถึงประวัติและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลว่ามีลำดับชีวิตและความเป็นมาอย่างไร ก่อนที่จะเข้ามาทำงานใน จส.100 สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

- บุคคลที่ทำงานในสถานีวิทยุ จส.100 ในฐานะที่เป็นพนักงานของบริษัท แบริฟิค คอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งเป็นตัวหลักสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ รายการ จส.สนทนา โดยตรงคือ

1. ผู้ดำเนินรายการทั้งหมด 5 คน คือ

1.1 คุณบัญชา อ่อนวิมล เป็นที่รู้จักของผู้ฟังโดยทั่วไป เพราะว่าเป็นน้องชายของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ผู้ซึ่งร่วมก่อตั้ง จส.100 วิทยุและการจราจรมีประสบการณ์ด้านการจัดรายการวิทยุ ซึ่งเป็นรายการกีฬาทางสถานีวิทยุ พส.1 คลื่น 98.0 MHz มาประมาณ 4 ปี มีความรู้และประสบการณ์ด้านกีฬาดีกว่าด้านอื่น ๆ การเข้ามาเป็นผู้ดำเนินรายการที่ จส.100 เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจาก ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ซึ่งเป็นพี่ชายและเป็นกรรมการคนหนึ่งของบริษัท ในเครือแบริฟิค กรุ๊ป ดังนั้นจึงมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายการ จส.สนทนา คือ ผู้ควบคุมรายการและผู้หาข้อมูลหรือหัวข้อสนทนา เนื่องจาก คุณบัญชา อ่อนวิมล อาวุโสกว่าผู้ร่วมงาน จึงส่งผลต่อการเป็นผู้ดำเนินรายการที่ค่อนข้างจะยึดมั่นในความคิดของตนเองเป็นหลัก ทำให้ยากต่อการควบคุมรายการ ดังนั้นจึงมีผลต่อวาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการ จส.สนทนา ด้วย

1.2 ดร.พนม วรณศิริ อดีตเคยเป็นนักจัดรายการเพลงสากลเก่า ๆ มานานหลายปี รู้จักกับ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล มาก่อนหน้าที่จะเข้ามาเป็นผู้ดำเนินรายการ จส.สนทนา กล่าวได้ว่าเป็นอีกผู้หนึ่งที่ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล สนับสนุน มีความอาวุโสมากกว่าผู้ร่วมงานและจากประสบการณ์ความรู้ความสามารถที่เคยจัดรายการวิทยุมาก่อน จึงส่งผลต่อการดำเนินรายการ จส.สนทนาที่เป็นไปตามรูปแบบที่เคยจัดมาก่อน คือ เรียบง่าย ไม่ตื้นเขินเข้าใจ ผู้วิจัยเชื่อว่าบุคลิกลักษณะและการเข้ามามีบทบาทในรายการ จส.สนทนาของผู้ดำเนินรายการแต่ละคน มีผลต่อวาทกรรมในรายการ จส.สนทนาทั้งสิ้น

1.3 คุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ เป็นผู้ดำเนินรายการ จส.สนทนา

เวลา 06.00-10.00 น. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เกี่ยวกับการรายงานข่าวสารและการจรรยา
 ได้มาจัดรายการ จส. สันทนาเฉพาะวันอาทิตย์ ซึ่งมีรูปแบบและลักษณะของรายการต่างไป
 จากวันจันทร์-ศุกร์ คุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการจัดรายการวิทยุมา
 ก่อน เริ่มจัดรายการที่ จส.100 เป็นแห่งแรก ผู้วิจัยเชื่อว่าผู้ดำเนินรายการคือตัวหลักที่
 สำคัญในการจัดรายการ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ทางบริษัทวางไว้ ทั้งนี้ต้องประกอบด้วย
 ประสบการณ์ความรอบรู้และวิธีการจัดรายการ ให้เป็นที่น่าสนใจของผู้ฟังด้วย จึงจะทำให้
 รายการ จส. สันทนาเกิดความทราตรมใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ได้

1.4 คุณกิตติ สิงหาปัด เป็นผู้ดำเนินรายการเฉพาะวันอาทิตย์
 ร่วมกับคุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ สลับกับคุณสมฤทธิ ลือชัย โดยคุณกิตติ สิงหาปัด เป็นผู้ประกาศ
 ข่าวทางโทรทัศน์ของบริษัท อีเอ็มนิวส์ (บริษัทในเครือแอปซิฟิค) ซึ่งมี ดร. สมเกียรติ อ่อนวิมล
 เป็นกรรมการผู้จัดการ คุณกิตติ สิงหาปัด ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านจัดรายการวิทยุมาก่อน

1.5 คุณสมฤทธิ ลือชัย เป็นผู้ดำเนินรายการเฉพาะวันอาทิตย์
 ร่วมกับคุณอัจฉรา บัวสมบูรณ์ เป็นผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์ของบริษัท อีเอ็มนิวส์ เช่นเดียวกับ
 กับคุณกิตติ สิงหาปัด ไม่มีประสบการณ์ด้านจัดรายการวิทยุมาก่อน

ผู้วิจัยคิดว่า แหล่งข้อมูลที่ได้จากตัวผู้ดำเนินรายการ จส. สันทนาทั้ง
 5 คนนี้ เป็นข้อมูลที่สำคัญ ในการใช้วิเคราะห์องค์ประกอบของรายการ จส. สันทนา ที่มี
 ความสำคัญและมีผลต่อการเกิดความทราตรม ในรายการ จส. สันทนาเป็นอย่างดี การสัมภาษณ์
 แบบเจาะลึกในบางครั้งค่อนข้างยาก เพราะว่าเป็นเพื่อนร่วมงานกับผู้วิจัย การตั้งคำถามเพื่อ
 ให้ได้คำตอบที่ต้องการ ผู้วิจัยใช้วิธีการพูดคุยในขณะที่ทำงานไปด้วย ทุกคนจึงพูดคุยลักษณะ
 แบบเปิดเผยเป็นกันเอง ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงได้จากการบอกเล่าให้ฟัง ปัญหาที่ผู้วิจัยพบใน
 การสัมภาษณ์คือ เวลาของแต่ละคนไม่ตรงกัน เวลาพูดคุยแต่ละครั้งเป็นช่วงการทำงานของ
 แต่ละคน บางครั้งจึงมีเวลาน้อยที่จะสอบถามรายละเอียด แต่ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่ทำงานใน
 จส.100 จึงเป็นข้อดีที่สามารถพบปะพูดคุยกับแหล่งข้อมูลทั้ง 5 คน ได้บ่อยครั้งทำได้สามารถ
 เก็บรวบรวมข้อมูลได้ละเอียดครบถ้วนตามที่ต้องการได้

2. ผู้ควบคุมรายการ (Producer) คือ คุณจรรยาศักดิ์ วงศ์เหลือง ไม่เคย
 มีประสบการณ์ด้านนี้โดยตรง เพราะว่าคุณคิดเคยทำงานทางด้านการทำวิดีโอมาก่อน การ
 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ทำให้ผู้วิจัยทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ผู้ควบคุมรายการ
 เพราะแท้จริงแล้วผู้ควบคุมรายการแทบจะไม่มีบทบาทอะไรเลย เนื่องจากผู้ดำเนินรายการ

และผู้กำหนดหัวข้อและข้อมูลในการสนทนาต่าง ๆ ไม่มีการพูดคุยหรือประชุมกันก่อนที่จะเริ่มรายการ เพื่อให้ผู้ควบคุมรายการเข้าใจในหัวข้อเสียก่อน และเน้นการตัดสินใจในการผลิตรายการคือ ผู้ดำเนินรายการและผู้กำหนดหัวข้อสนทนามากกว่า

3. ผู้หาข้อมูลและหัวข้อสนทนา คุณศิวพร ญาณวิทกุล (ผู้ดำเนินรายการ จส.100 เวลา 10.30-15.30 น. วันจันทร์-วันศุกร์) ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบเพิ่มจากหน้าที่หลักคือการทำเป็นผู้ดำเนินรายการ จส.100 เกี่ยวกับการรายงานข่าวสารและการจราจร ผู้วิจัยมีความสนิทสนมกับคุณศิวพร เป็นอย่างดี จึงทำให้ทราบความเป็นมาและปัญหาที่เกิดขึ้นในรายการ จส.สนทนา ซึ่งส่งผลต่อวาทกรรมในรายการ จส.สนทนาด้วย

4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูล (โอบอเรเตอร์) ที่รับโทรศัพท์ในช่วงรายการ จส.สนทนา คือ

4.1 คุณพิมพ์จันทร์ ทองจันทร์

4.2 คุณปิยวดี ส่วนเศรษฐา

4.3 คุณอิทธิพล ดาราสุรย์

ประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลยังมีไม่มาก เนื่องจากเริ่มทำงานที่ จส.100 เป็นแห่งแรกหลังจากที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต เจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลจะเป็นคนแรกในการพูดคุยกับผู้ฟังที่ต้องการมีส่วนร่วมในรายการ ซึ่งกระบวนการตัดสินใจคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนา จึงมีความสำคัญมากเช่นเดียวกัน ผลดี ผลเสียที่เกิดวาทกรรมในรายการ จส.สนทนา จึงขึ้นอยู่กับฝ่ายข้อมูลนี้ด้วย ผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลเป็นอย่างดี บางครั้งเมื่อมีปัญหาบางอย่างกับผู้ร่วมสนทนา ก็จะมีการเล่าสู่กันฟังเสมอ

5. ผู้ที่โทรศัพท์มาแสดงความคิดเห็นเป็นประจำ (ผู้มีส่วนร่วมในรายการ) คือผู้ฟังที่ฟังรายการเป็นประจำ เมื่อมีโอกาสในการโทรศัพท์เข้ามาสนทนาในรายการก็จะใช้ความพยายามอย่างสูง เพื่อแสดงความคิดเห็น ขึ้นกับจังหวะและโอกาสในการโทรศัพท์เข้ามาและสามารถรอสายได้นาน เช่น คุณอนันต์, คุณโนวา, คุณณรงค์ จะโทรศัพท์เข้ารายการทุกวัน วันไหนโทรศัพท์ติดก็สามารถพูดได้ทุกอย่าง ส่วนคุณหมุ่ตัน, คุณคิมชากัส, คุณสันต์, คุณทศกัณฐ์ จะแสดงความคิดเห็นก็ต่อเมื่อเห็นว่าหัวข้อสนทนานั้น ๆ น่าสนใจเท่านั้น ส่วนผู้ร่วมสนทนาคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงเพราะผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่า เป็นผู้ฟังที่นาน ๆ จะโทรศัพท์เข้ามา ขึ้นอยู่กับเวลาว่างที่มีโอกาสเปิดฟังรายการ ดังนั้นกลุ่มผู้ร่วมสนทนาที่ไม่ได้ระบุชื่อนี้

จึงมีจำนวนมากกว่ากลุ่มที่ระบุชื่อ กล่าวคือตามที่ผู้วิจัยยกมาเป็นกรณีศึกษาทั้งหมด 31 วัน จะพบกลุ่มผู้ร่วมสนทนาที่ไม่ได้ระบุชื่อดังกล่าวเพียงคนละ 1 ครั้งเท่านั้น

ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตสัมภาษณ์ผู้ร่วมสนทนาที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนี้ โดยการนัดสัมภาษณ์ ในการพบปะของกลุ่มสมาชิก จส.100 คือ คุณวสันต์, คุณโนวา, คุณศกัณฐ์, คุณน้อยหน้า, คุณคิมซากัส, คุณหมั่น ส่วนคนอื่น ๆ ผู้วิจัยใช้วิธีสอบถามจากผู้ดำเนินรายการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูล ประกอบกับการใช้โทรศัพท์สัมภาษณ์โดยตรง ผู้ร่วมสนทนาส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งตามประเภทของข้อมูลที่มีอยู่ 2 ประเภทคือ

1. เทปที่บันทึกรายการ จส.สนทนา ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2535 ถึงวันที่ 24 สิงหาคม 2535 รวม 31 วัน ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการศึกษาวิเคราะห์จุดมุ่งหมายลักษณะและรูปแบบรายการ จส.สนทนา ผู้วิจัยใช้วิธีการถอดเทปแล้วจดบันทึกรายละเอียดของรายการทั้งหมดในแต่ละวันและพิมพ์เป็นเอกสาร

2. ข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการคนหนึ่งของ จส.100 ซึ่งดำเนินรายการตั้งแต่เวลา 15.30-20.00 น. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ จึงมีข้อได้เปรียบที่สามารถสังเกตและเข้ามามีส่วนร่วมแบบ Observer-As-Participant ในสถานวิทยุ จง.100 การพูดคุยในขณะทำงานไปด้วย ผู้วิจัยได้จดบันทึกข้อมูลเอาไว้ในการวิเคราะห์ ส่วนผู้ที่ร่วมสนทนาในรายการที่เป็นผู้ฟัง ผู้วิจัยใช้เทปบันทึกการสัมภาษณ์แล้วถอดความเพื่อประกอบในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์วาทกรรมรายการวิทยุ จส.สนทนา" ผู้วิจัยนำเอาข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปรายการ จส.สนทนาและข้อมูลที่ถอดเทปจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น

1. วิเคราะห์ Forum หรือเวทีแสดงความคิดเห็นของรายการ จส.สนทนา โดยศึกษาจากองค์ประกอบและลักษณะของรายการ จส.สนทนา ดังนี้

1.1 ประเภทของหัวข้อสนทนา

- 1.2 ผู้ดำเนินรายการทั้งหมด 5 คน
- 1.3 ผู้ร่วมทำการสื่อสาร วิธีการคัดเลือกผู้ร่วมฟังการสื่อสาร
- 1.4 แชกรับเชิญในรายการ
- 1.5 สปอนเซอร์โฆษณา
- 1.6 เพลงประกอบรายการ

จากลักษณะและองค์ประกอบของรายการ จส.สนทนา จะนำไปสู่การวิเคราะห์ว่ารายการ จส.สนทนา คือ เวทีแสดงความคิดเห็นของการมีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมจริงหรือไม่

2. วิเคราะห์วาทกรรม (Discourse) วาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการ จส.สนทนา สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้คือ

2.1 บทหรือเนื้อหา (Text) โดยใช้แนวคิดของ Ferdinand De Saussure เรื่องสัญลักษณ์และการสร้างความหมาย วิธีการวิเคราะห์ใช้การศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Synchronic) เพื่อหาความหมายจากคู่ตรงข้าม นอกจากนั้นแนวการวิเคราะห์บทหรือเนื้อหา (Text) ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ Roland Barthes เพื่อวิเคราะห์บทที่ทำให้เกิดวาทกรรม ที่สร้างความหมายโดยตรงและความหมายแฝงหรือโดยนัย

2.2 วิเคราะห์วาทกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทต่าง ๆ (Text) คือ

1. Substance คือ รูปวัตถุทางกายภาพหรือตัวถ่ายทอดบทหรือ (Text)
2. เพลงประกอบ
3. Situations เหตุการณ์ต่าง ๆ
4. Para Language ภาษาที่ใช้ในการสนทนา
5. Co-Text การอ้างถึงคน สถานที่
6. Intertext วาทกรรมที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว สามารถนำมาอ้างอิง เพื่อหาเหตุผลและความน่าเชื่อถือ
7. Participation การมีส่วนร่วม
8. Functional Context หน้าที่ของวาทกรรมนั้น ๆ

2.3 ผลสรุปของวาทกรรม (Discourse) ที่เกิดขึ้นในรายการ จส.สนทนา ตามแนวคิดของ Margaret Wetherell and Jonathan Potter ได้กล่าวถึงการ

วิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) ว่าภาษาพูดที่ใช้ในการสนทนาจะต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

1. Interpretative Repertoire คือ ประเด็นเรื่องที่ใช้ในการตีความ เป็นหน่วยสรุปของรูปแบบที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาที่ถูกนำมาใช้ในวาทกรรม เพราะฉะนั้นจึงเป็นตัวรากฐานของผู้พูดที่ใช้ในการสร้างมุมมองของกิจกรรมทางวาทกรรมเป็นกระบวนการทางความรู้ที่นำไปสู่การโต้แย้ง นอกจากนี้ประเด็นของเรื่องหรือปัญหาที่นำมาสนทนานั้นก็คือกลุ่มของคำ เพื่อนำมาใช้ในการทำวาทกรรมเปรียบเสมือนทรัพยากร ให้ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์รูปแบบในเนื้อหาอีกด้วย อนึ่ง ประเด็นเรื่องสำหรับการตีความ การปฏิบัติวาทกรรมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร จะต้องมีความรู้สะสมดั้งเดิม (Stock Knowledge) ของเรื่องที่ใช้ในการตีความด้วย จึงจะก่อให้เกิดผลคืต่อวาทกรรมนั้น ๆ ในด้านองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2. Construction คือ การสร้างสรรภาษาเพื่อจุดมุ่งหมายและบรรลุผลตามต้องการ เป็นตัวที่บอกให้ผู้วิจัยทราบว่าวาทกรรมนั้นถูกสร้างขึ้นมาจากลักษณะของภาษาที่มีมาก่อนอย่างไร ทำให้ทราบว่าผู้วิจัยมีวิธีการเลือกใช้ภาษา คำอย่างไร ทำไม คำบางคำถูกนำมาใช้ คำบางคำไม่ถูกนำมาใช้และแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงวาทกรรม เป็นเรื่องของการกระทำบางอย่าง เพื่อหวังผลในทางปฏิบัติ นั่นก็คือ วาทกรรม เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาจากความเป็นจริงที่มีชีวิต (Real Life)

3. Variation คือ วิธีการใช้ภาษาที่จะนำไประบุว่าวาทกรรมทำหน้าที่อะไร (Function) เป็นตัวแปรที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการพูดกับการกระทำ โดยศึกษาจากเหตุการณ์ กลุ่มสังคม นศขบาชหรือบุคลิกภาพ อาจจะถูกอธิบายได้หลายลักษณะเมื่อหน้าที่ของวาทกรรมนั้นเปลี่ยนไป

4. Function คือ วาทกรรมนั้น ๆ ทำหน้าที่ในการอธิบายเหตุการณ์ให้ผู้ฟังได้รับรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น แต่อาจจะเป็นเรื่องยากที่จะเข้าใจได้โดยตรง เพราะว่าหน้าที่ของวาทกรรมนี้ จะไม่มีการบอกโดยตรง เช่น การอ้างถึงหรือความพยายามเหตุผลให้เกิดความน่าเชื่อถือหรือการเสนอแนะผลต่อเนืองที่อาจเกิดขึ้นต่อไปได้

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการแยกการวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอข้อมูลเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรม ราชการ จส. สันทนา โดยมีขั้นตอนของการนำเสนอให้เกิดความเข้าใจการสร้างความหมาย การส่งผ่านความหมาย ซึ่งมีกรอบในการวิเคราะห์ตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. องค์ประกอบของราชการ จส. สันทนา ในฐานะที่เป็นเวทีแสดงความคิดเห็น
2. บทบาทและหน้าที่ที่เกิดจากการปฏิบัติการวาทกรรมในราชการ จส. สันทนา ลักษณะของวาทกรรมที่เกิดขึ้นในราชการ จส. สันทนา แบ่งได้ตามประเภทของหัวข้อสนทนา คือ

- 2.1 วาทกรรมที่เกิดจากปัญหาการใช้รถใช้ถนนและการคมนาคมขนส่ง
- 2.2 วาทกรรมที่เกิดจากปัญหาทางการเมือง
- 2.3 วาทกรรมที่เกิดจากปัญหาชีวิตและครอบครัว
- 2.4 วาทกรรมที่เกิดขึ้นตามวาระหรือเหตุการณ์พิเศษ

สรุป

ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาการวิเคราะห์วาทกรรม ราชการ จส. สันทนาคือ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้าผู้วิจัยไม่ได้ทำงานที่ จส. 100 จะมีความยากลำบากในการหาข้อมูล เป็นอย่างยิ่ง เพราะข้อมูลบางอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในราชการจะไม่เปิดเผยให้รู้โดยเด็ดขาด ผู้วิจัยต้องใช้เวลาศึกษานานมากจึงจะได้ข้อมูลเหล่านี้ ดังนั้นจึงไม่ขอแนะนำให้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เพราะถ้าไม่ใช่คนที่ทำงานใน จส. 100 อาจได้ข้อมูลไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นผลเสียต่องานวิจัยที่ออกมา ผู้วิจัยเองเมื่อได้ศึกษาเรื่องนี้แล้วมีความรู้สึกไม่ชอบวิธีการดำเนิน ราชการของผู้ที่ทำหน้าที่นี้ เพราะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ในทางปฏิบัติ